

Hugo

Filmens og livets magi

Af Jes Nysten

På Montparnasse-banegården i 1930ernes Paris bor en forældreløs dreng i banegårdsbygningens store urværk. Den ensomme fyr træffer en legetøjsmager, som viser sig at være filmens store 'tryllekunstner' Georges Méliès. Martin Scorseses film har meget at vise og fortælle om teknik, men også om menneskeligt fællesskab.

Jeg har set, at en del anmeldere af denne film har undret sig over, at Martin Scorsese her i en sen alder har kastet sig over en løssluppen og fabulerende film uden de sædvanlige ingredienser fra hans ellers meget homogene filmkatalog.

Men man skal da ikke have fulgt hans livslange begejstring for filmhistorien, hans mange instruktive og velfortalte gennemgange af både filmhistorien og de filmtekniske landevindinger, for at kunne glæde sig over at han nu - endelig - får lov til at omsætte denne begejstring til en lang kærlighedserklæring til filmkunsten, og samtidig - igen, igen - får lov til at vise sin taknemmelighed for al det, han har lært, ved en suveræn, næsten blæret, fremvisning af sin filmiske kunnen.

En anden ting, der er gjort gældende er, at filmen på en måde falder fra hinanden i to dele; en gemytlig familiefilm om den unge forældreløse Hugo, der bor oppe i det komplicerede urværk på en parisisk banegård som en anden Quasimodo, og så den lange omhyggelige optrævelse af et vigtigt stykke filmhistorie! For mig at se, er dette også en misforståelse. At den snart 70-årige Scorsese vil kunne se den sammen med sikkert meget velforberejede børn, gør den ikke til en gængs familiefilm. Dette er først og fremmest en film, der vil genvække den barnlige glæde og nysgerrighed i 'legesyge' voksne, der stadig kan huske tidligere tiders magiske øjeblikke i filmmørket. Der er så mange åbenlyse henvisninger eller direkte 'tyverier' i filmen fra den store film-skatteskuffe, at halvdelen af glæden er denne genoplevelse. Hvis filmen skulle have en svaghed må det være denne: At en ikke film-kender, og navnlig børn, vil have svært ved helt at komme op og flyve, og de kan måske derfor opleve den som en rigelig lang og lidt tung eventyrfilm.

Vi er i 30'ernes Paris. Hugo er en ensom, sørgmodig forældreløs dreng, der lever skjult oppe i det kæmpestore og komplicerede urværk på en parisisk banegård. Hans onkel, der ellers havde taget sig af drengen, er forsvundet, og nu må Hugo sørge for at alle urene går korrekt, så myndighederne (i form af den strenge banegårdsforstander og hans bidske dobermann) ikke opdager, at det er ham og ham alene, der bor deroppe, for alle enlige børn, han ser på stationen bliver fanget og sendt på børnehjem!

Deroppe mellem ure, kæder og mærkelige tekniske apparater bor Hugo og arbejder - og drømmer! Drømmer om den dejlige tid med faderen, der var urmager og et teknisk geni. Det eneste han har

som et konkret minde er en fin mekanisk men uvirksom lille robot. Den mangler nogle led, og ikke mindst: den mangler en hjerteformet nøgle, som efter al sandsynlighed kan få den til at sætte i bevægelse.

Hugo ser nu og da sit snit til at hugge nogle mekaniske smådele fra banegårdens vrisne gamle legetøjssælger for at se om han kan reparere robotten. Men en dag bliver han taget på fersk gerning af den gamle gnavpot. Ikke nok med det, den gamle konfiskerer også Hugos vigtigste eje: hans notesbog med faderens tegninger af den mekaniske robot.

Denne voldsomme konfrontation sætter nu et magisk eventyr i gang, der forandrer livet for alle involverede: Hugo, legetøjshandleren og hans kone, deres driftige guddatter – ja også banegårdsforstanderen og de andre handlende på banegården! Det viser sig, at den gnavne gamle legetøjshandler er den på det tidspunkt totalt glemte filmgeni Georges Méliès, en af filmkunstens pionerer, og vi hvirvles nu ind i en erindringsrejse, der genskaber vidunderlige øjeblikke fra filmens barndom tilbage i slutningen af 1800-tallet.

Det var jo netop de nye tekniske landevindinger dengang blandet med legende barnlig fantasi, der var i stand til at skabe den filmiske magi. Vi får mulighed for at opleve det igen her på en måde, så vi næsten føler vi er tilbage til denne uskyldsrige filmbarndom. Filmen selv bliver et lysende bevis på, hvordan teknik kan skabe magi: den er selv en velsmurt maskine, et underholdende trylleri, en spraglet optrukket dukke, og den hopper og løber og flyver af sted. Fuldstændigt suverænt suger den os med ind i denne eventyrverden, som alle gode drømme er skabt af. Naturligvis er det en mester som Scorsese, der som den første for alvor er i stand til at bruge 3D. Han formår sammen med fotografen Robert Richardson at få den skarphed og dybde i billederne, så vi her oplever en helt ny dimension i filmens muligheder.

Naturligvis vil filmen ikke kun hylde teknikken, men den bruges også som en fin metafor for det menneskelige fællesskab. Hvordan vi alle sammen har en plads i det komplicerede værk; at det ikke kan fungere, hvis ikke vi alle finder vores rette plads og rette opgave. Først da kan værket virke og skabe magi, glæde og harmoni!

Filmfakta

USA 2011 – Instr.: Martin Scorsese – Manus: John Logan efter Brian Selznicks roman – Medv.: Ben Kingsley, Asa Butterfield, Chloe Moretz, Sacha Baron Cohen, Emily Mortimer, Christopher Lee, Jude Law – 126 min. – Biografpremiere d. 15/3 og på DVD d. 30/7 2012 – Udlejning/pressebilleder © UIP

Links

<http://cinemazone.dk/review.asp?id=8574&area=1>

<http://www.philm.dk/Movie/Detail?id=1287>

<https://www.newyorker.com/magazine/2011/11/28/fantastic-voyages>

<https://www.nytimes.com/2011/11/23/movies/martin-scorseses-hugo-with-ben-kingsley-and-sacha-baron-cohen-review.html>